

ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO HODNOTENIA PRVKOV ZELENEJ INFRAŠTRUKTÚRY V MESTE BRATISLAVA (VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO VÝSKUMU)

PUBLIC PARTICIPATION IN THE ASSESSMENT OF GREEN INFRASTRUCTURE ELEMENTS IN THE CITY OF BRATISLAVA (RESULTS OF A QUESTIONNAIRE SURVEY)

Milena Moyzeová¹, Daniela Babicová¹, Andrej Palaj¹

¹ Ústav krajinnej ekológie SAV, v. v. i., Štefánikova 3, 814 99 Bratislava, Slovenská republika

Abstrakt

Cieľom predkladaného príspevku je analyzovať odpovede respondentov na otázky týkajúce sa zelenej infraštruktúry v urbánnom prostredí mesta Bratislavy. Zelená infraštruktúra je aktuálnou témou výskumu realizovaného nielen v prírodnej krajine ale aj v urbanizovanej krajine. Predovšetkým pre mestá ktoré sa vyznačujú vysokou koncentráciou obyvateľov, zastavaných plôch a stresových faktorov, je výskum na tému zelenej infraštruktúry opodstatnený a vysoko žiaduci. Z tohto aspektu sme sociologický prieskum realizovali v hlavnom meste SR a to formou štruktúrovaného dotazníka. Oslovili sme vzorku 514 respondentov. Výsledky dotazníkového šetrenia sme textovo a graficky vyhodnotili. Zo získaných informácií sme si overili hypotézu, že pojem „zelená infraštruktúra“ delí respondentov takmer na polovicu, na tých čo ho poznajú a tých ktorí sa s ním oboznámili až pri vyplňovaní dotazníka. Naopak otázky, týkajúce sa mestskej „zelene“ boli témou ktorá respondentov spája a prvky zelenej infraštruktúry v zastavanom území vnímali pozitívne. Je v ich záujme o vegetáciu v meste sa starať nakoľko prináša množstvo benefitov a prispieva celkovému zlepšeniu ich životného prostredia.

Kľúčové slová: Bratislava, vegetácia, sociologický výskum, respondenti

Abstract

The aim of this paper is to analyze respondents' answers to questions regarding green infrastructure in the urban environment of Bratislava. Green infrastructure is a current topic of research conducted not only in natural landscapes but also in urbanized landscapes. Especially for cities characterized by a high concentration of residents, built-up areas, as well as stress factors, research on the topic of green infrastructure is justified and highly desirable. From this perspective, we conducted a sociological survey in the capital of the Slovak Republic using a structured questionnaire. We surveyed a sample of 514 respondents. We evaluated the results of the questionnaire survey both textually and graphically. Based on the information obtained, we verified the hypothesis

that the term “green infrastructure” divides respondents almost in half – between those who are familiar with it and those who only became acquainted with it while filling out the questionnaire. Conversely, questions regarding urban “greenery” were a topic that united the respondents, and they perceived elements of green infrastructure in built-up areas positively. It is in their interest to care for vegetation in the city, as it brings numerous benefits and contributes to the overall improvement of their living environment.

Keywords: Bratislava, vegetation, sociological research, respondents.

ÚVOD

Neoddeliteľnou súčasťou sídiel ktorá pozitívne ovplyvňuje kvalitu prostredia je vegetácia. Tá, ako prírodná zložka v sídle, plní množstvo urbanistických, sociálnych, ekologických, environmentálnych a iných funkcií. Nielen dotvára architektonický charakter sídla a zlepšuje jeho kvalitu, ale pozitívne vplýva na zdravotný a psychický stav jej obyvateľov. Z tohto aspektu je dôležité poznať zastúpenie vegetácie v sídlach a realizovať výskumy, ktoré tieto informácie dopĺňajú. Hlavné mesto SR Bratislava s počtom obyvateľov 479 389 a rozlohou 367,7 km² tvorí 5 okresov a 17 mestských častí (ŠÚ, 2025). Komplexné mapovanie všetkých plôch zelene na území všetkých 17 mestských častí doposiaľ nebolo realizované. Súhrnné dielo o mestskej zeleni predstavuje Územný generel zelene mesta Bratislavy (Čechová a kol., 1999), v ktorom urbánna vegetácia je rozčlenená na 14 kategórií. Na Slovensku sa zaužívalo pomerne podrobné členenie plôch verejnej zelene podľa typu plochy a jej funkcie. Členenie a využívanie plôch zelene sa stalo predmetom viacerých výskumov vrátane sociologických (Čaboun, 1992; Dušek, 1977; Eliáš, 1994; Jurko, 1990; Kavka, Šindelářová, 1978; Králik, 1984; Lohr a kol., 2004; Reháčková, 2002; Rózová, 1995; Supuka, 2002; Raháčková, Pauditšová, 2006 a ďalší). Cieľom predkladaného príspevku bolo analyzovať výsledky dotazníkového prieskumu zameraného na skúmanie významu vegetácie v hlavnom meste. Z odpovedí respondentov sme získali informácie o znalosti/neznalosti problematiky spojenjej so zelenou infraštruktúrou v meste Bratislava. Výsledky sociologického výskumu doplnili výstupy z krajinnoekologického výskumu zelenej infraštruktúry realizovaného v mestských a vidieckych sídlach Slovenska (Moyzeová a kol., 2022).

METODIKA

Zber dát sme realizovali formou štruktúrovaného dotazníka. Respondentmi boli obyvatelia Bratislavy ale aj ľudia, ktorí do Bratislavy prichádzajú za prácou, nad 18 rokov. Dotazník obsahoval 5 uzavretých otázok koncipovaných jednoducho a zrozumiteľne (Tab. I). Odpovede z dotazníka sme analyzovali, štatisticky vyhodnotili, sociologicky interpretovali a graficky vizualizovali v programe EXCEL. Odpovede sme hodnotili aj z hľadiska personálnych charakteristík ako sú vek, pohlavie, bývanie alebo práca v hlavnom meste. Pri dotazníkovom šetrení bola zachovaná anonymita respondentov. Pod pojmom zelená infraštruktúra sme rozumeli zelenú (Z) aj modrú (M) infraštruktúru definovanú zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov. Pod pojmom „zeleň“ sme rozumeli účelové vymedzenie zástupcov vegetácie, ktorá pozostáva z trvalých tráv a bylín, krovín a stromov a to bez ohľadu na ich pôvod (Petřík, 1987). Pri začlenení plôch zelene do 8 hlavných kategórií a 28 pod kategórií (viď Tab. I). sme v dotazníku využili viaceré klasifikačné kritériá (funkcia zelene, lokalizácia, priestorový aspekt, spôsob využívania, vlastnícke vzťahy a pod.). Odpovede na piatu otázku sme vyhodnotili formou preferencií. Dotazník distribuovala externá firma online k 514 respondentom.

I: Otázky použité v dotazníku

Otázka č. 1

Boli pre Vás pojmy zelená a modrá infraštruktúra známe už pred vyplnením tohoto dotazníka?
Odpoveď: Áno/nie.

Otázka č. 2

Veríte, že zvýšenou starostlivosťou o prvky Z a M infraštruktúry sa dá prispieť k riešeniu environmentálnych problémov (dlhotrvajúce suchá, extrémne zrážky, horúčavy, znečistenie ovzdušia, vody, pôdy, strata biodiverzity) daného územia?
Odpoveď: Áno/nie.

Otázka č. 3

Ak by ste mali tú možnosť, zapojili by ste sa do tvorby prvkov Z a M infraštruktúry vo svojom okolí alebo na inom území Bratislavy?
Odpoveď: Áno/nie.

Otázka č. 4

Súhlasíte s budovaním funkčných prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v Bratislave na úkor sivej infraštruktúry?
Odpoveď: Áno/nie.

Otázka č. 5

Zeleň verejných priestranstiev
Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

A1: ústredné a centrálné parky a záhrady?
A2: zeleň námestí a peších zón?
A3: aleje alebo jednostranné stromoradia ulíc a nábreží?
Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Zeleň obytných súborov
Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

B1: zeleň pri rodinných a bytových domoch?
B2: parky sídlisk?
B3: záhrady pri rodinných a bytových domoch?
Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Zeleň občianskej vybavenosti
Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

C1: zeleň zdravotníckych a liečebných objektov a areálov?
C2: zeleň predškolských, školských a univerzitných objektov a areálov?
C3: zeleň športových objektov a areálov?
C4: zeleň rekreačných a kúpeľných centier?
C5: zeleň kultúrnych a vzdelávacích centier?
C6: zeleň obchodných a nákupných centier?
C7: zeleň cintorínov a urnových hájov?
C8: zeleň didaktických záhrad?
C9: zeleň areálov pre výbeh domácich miláčikov?
Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Verejnosti neprístupná zeleň pri špecifických objektoch a plochách
Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

D1: zeleň verejnosti neprístupných historických parkov, sadov a záhrad?
D2: zóny izolačnej zelene v okolí výrobných a priemyselných areálov?
D3: zeleň vo vnútri územia výrobných areálov?
Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Hospodársko-rekreačné plochy

Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

E1: záhradkárské kolónie?

E2: komunitné záhrady?

Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Prímestské rekreačné zóny?

Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

F1: lesné parky a parkové lesy?

F2: vodné toky a vodné plochy?

Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Špeciálne prvky z hľadiska mikroklimatických a hydrologických funkcií Z a M infraštruktúry

Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

G1: vegetačné strechy, fasády a steny?

G2: retenčné plochy?

G3: prirodzené vodné plochy, vodné toky, jazierka, mokrade a podmáčané lúky?

G4: umelo vytvorené vodné plochy, vodné toky, jazierka a mokrade?

Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

Ochranný a krajinársky významné maloplošné prvky

Ako by podľa Vás mala vyzeráť starostlivosť o:

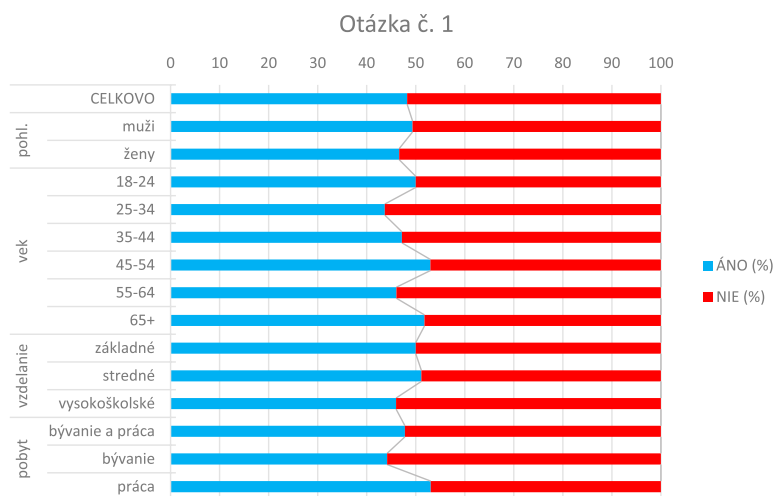
H1: chránený strom alebo veľkokorunný solitér?

H2: studne a pramene?

Odpoveď: odstrániť, zmenšiť, revitalizovať, neviem, zachovať, rozšíriť

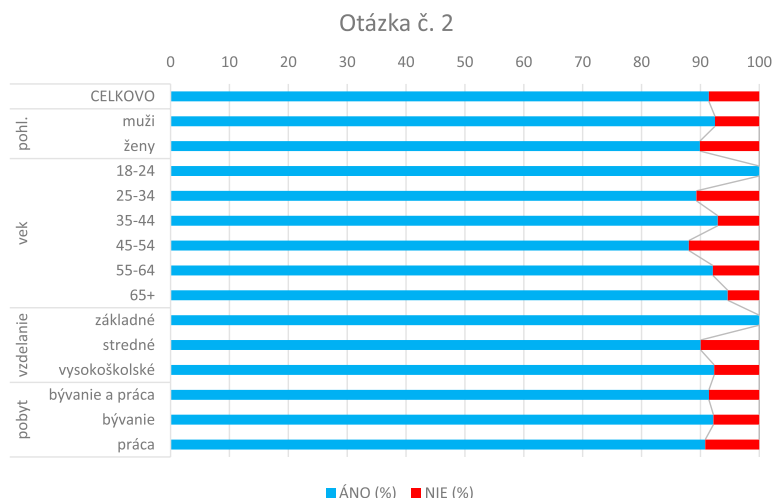
VÝSLEDKY

Výsledky dotazníkového šetrenia uvádzame krátkou analýzou odpovedí a vizualizáciou vo forme grafov (Graf 1 až Graf 4). Na dotazníkovom prieskume sa zúčastnilo 514 respondentov, z toho 306 mužov a 208 žien. Z hľadiska vzdelanostnej úrovne prevládali respondenti s vysokoškolským vzdelaním. Z hľadiska vekovej štruktúry prevládali respondenti v strednej vekovej kategórii 35 až 54 roční.

1: Odpovede na otázku č. 1 „Boli pre Vás pojmy zelená a modrá infraštruktúra známe už pred vyplnením tohoto dotazníka“?

Z odpovedí na prvú otázku môžeme konštatovať, že pojem „zelená a modrá infraštruktúra“ bol pred vyplnením dotazníka známy 48,2 % respondentov, zatiaľ čo 51,8 % opýtaných sa s ním oboznámilo až počas vyplňania dotazníka. Z hľadiska pohlavia je znalosť pojmu takmer rovnaká (muži aj ženy okolo 48 %). Z vekového hľadiska najvyššiu znalosť preukázali respondenti vo vekovej kategórii 45 až 54 roční (53 %) a najnižšiu, mladšie vekové kategórie. Podľa vzdelania najvyššiu znalosť pojmu majú respondenti so stredoškolským vzdelaním (51 %). Podľa pobytu a práce v Bratislave je najvyššia znalosť u tých, ktorí v meste pracujú (53 %). Rozdiely medzi jednotlivými sociodemografickými skupinami sú relatívne malé, čo naznačuje, že znalosť pojmu nie je výrazne podmienená pohlavím ani sociálnym statusom.

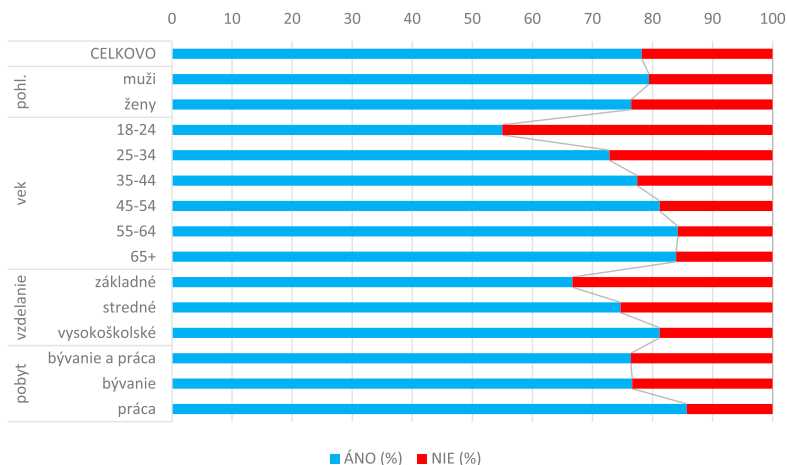
2: Odpovede na otázku č. 2 „Veríte, že zvýšenou starostlivosťou o prvky zelenej a modrej infraštruktúry sa dá prispieť k riešeniu environmentálnych problémov (dlhotrvajúce suchá, extrémne zrážky, horúčavy, znečistenie ovzdušia, vody, pôdy, strata biodiverzity) daného územia“?

Výsledky z odpovedí na druhú otázku vykazujú vysokú mieru podpory respondentov (91 %) ktorí veria, že zvýšená starostlivosť o prvky zelenej a modrej infraštruktúry môže prispieť k riešeniu environmentálnych problémov ako sú dlhotrvajúce suchá, extrémne zrážky, horúčavy, znečistenie ovzdušia, vody, pôdy, strata biodiverzity a pod. Podľa pohlavia je postoj mužov (92 %) a žien (90 %) takmer vyrovnaný. Z hľadiska veku je podpora vysoká vo všetkých kategóriách, s minimálnymi rozdielmi. Rovnako podľa vzdelania aj podľa pobytu a práce v Bratislave sú rozdiely minimálne.

Výsledky odpovedí na tretiu otázku ukazujú, že 78 % respondentov je ochotných aktívne sa zapojiť do tvorby alebo údržby prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v Bratislave, zatiaľ čo 22 % respondentov neprejavilo takúto ochotu. Rozdiel v ochote medzi mužmi a ženami je veľmi malý (muži 79 %, ženy 76 %). Z hľadiska veku sú najochotnejší respondenti vo veku viac ako 45 rokov (nad 81 %). Najnižšiu ochotu prejavila najmladšia skupina respondentov vo veku 18–24 rokov, kde podiel negatívnych odpovedí je najvyšší. Podľa vzdelania je ochota najvyššia u vysokoškolsky vzdelaných respondentov. Naopak, respondenti so základným vzdelaním majú najväčší podiel záporných odpovedí. Podľa pobytu a práce v Bratislave najvyššiu ochotu preukázali respondenti ktorí v meste pracujú (takmer 86 %).

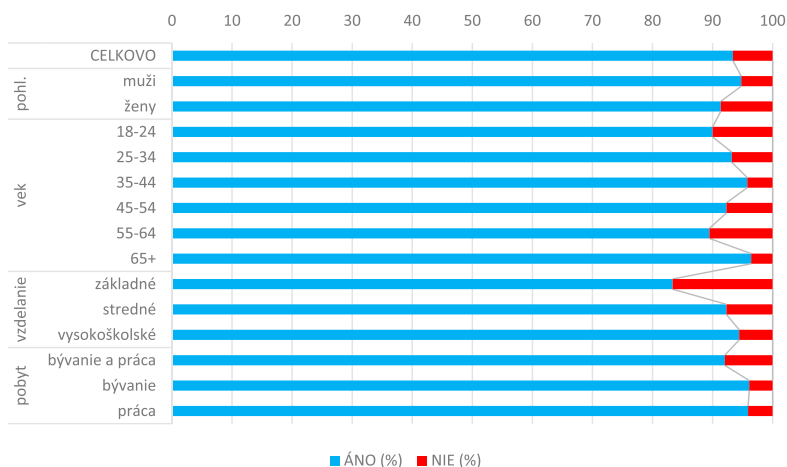
Výsledky z odpovedí na štvrtú otázku vykazujú veľmi silnú podporu zelenej infraštruktúry v meste, nakoľko až 93 % respondentov súhlasí s budovaním funkčných prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v Bratislave aj na úkor sivej infraštruktúry, zatiaľ čo iba 7 % nesúhlasí. Podľa pohlavia je postoj takmer vyrovnaný, muži aj ženy súhlasia v priemere na úrovni okolo

Otázka č. 3

3: Odpovede na otázku č. 3 „Ak by ste mali tú možnosť, zapojili by ste sa do tvorby prvkov zelenej a modrej infraštruktúry vo svojom okolí alebo na inom území Bratislavy“?

Otázka č. 4

4: Odpovede na otázku č. 4 „Súhlasíte s budovaním funkčných prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v Bratislave na úkor sivej infraštruktúry“?

93 %. Z hľadiska veku je podpora vysoká vo všetkých vekových kategóriách. Najnižší súhlas (aj keď stále veľmi vysoký) je u najmladšej skupiny respondentov vo veku od 18 do 24 rokov. Podľa vzdelania najvyššiu podporu vyjadrili vysokoškolsky vzdelaní respondenti (približne 94 %). Najväčší podiel negatívnych odpovedí mali respondenti so základným vzdelaním. Podľa pobytu a práce v Bratislave je ochota najvyššia u tých, ktorí v meste bývajú (takmer 96 %).

Posledná piata otázka bola vyhodnotená formou preferencií ponúknutých odpovedí. Respondenti sa vyjadrovali k tomu, čo by mala starostlivosť o prvky zelenej infraštruktúry zahŕňať, či by uprednostnili vegetáciu odstrániť, zmenšiť jej rozlohu, revitalizovať, zachovať alebo rozšíriť. Vo výbere odpovedí bola aj možnosť priority neviem stanoviť.

Odpoveď „odstrániť“ vegetáciu mala medzi respondentmi najnižšiu podporu zo všetkých možností. Najvyšší podiel (však iba 2,1 %) bol pri zeleni v areáloch určených pre výbeh domácich miláčikov (C9). Nikto z respondentov nechcel v rámci preferencií odstrániť z ulíc a nábreží vegetáciu alejí a jednostranných stromoradií (A3), ani zeleň v obytných súboroch (B1, B2 a B3), v zdravotníckych a liečebných objektoch a areáloch (C1), v predškolských, školských a univerzitných objektoch a areáloch (C2), ani zeleň v cintorínoch a urnových hájoch (C7), alebo zeleň historických parkov, sádov a záhrad (D1). Väčšina ostatných podkategórií dosiahlo preferenciu blízku nule. Odpoveď „zmenšiť“ mala najvyšší podiel preferencií pri zeleni obchodných a nákupných centier (C6). Ďalšie vyššie hodnoty mali športové objekty a areály (C3) a výbehy pre psov (C9). Naopak, takmer všetky tradičné verejné a obytné prvky mali veľmi nízke alebo nulové preferencie. Odpoveď „revitalizovať“ bola jednou z najčastejších pozitívnych odpovedí. Najvyššie percentá preferencií (35 %) dosiahla zeleň zdravotníckych liečebných objektov a areálov (C1), nasledovali ústredné a centrálné parky a záhrady (A1), a predškolské, školské a univerzitné objekty a areály (C2). Preferencie v rámci výberu odpovede „neviem“ boli najvyššie pri zeleni vo vnútri výrobných areálov (D3) a záhradkárskeho kolóniách (E1). Iba veľmi nízke percento respondentov nevedelo stanoviť preferenciu pri parkoch sídlisk (B2) a ústredných a centrálnych parkoch a záhradách (A1). Odpoveď „zachovať“ mala celkovo najsilnejšie preferencie. Najvyššie percentá (52,9 %) dosiahli vodné toky a vodné plochy (F2), nasledovali záhrady pri rodinných a bytových domoch (B3), prirodzené vodné plochy, vodné toky, jazierka, mokrade a podmáčané lúky (G3) a umelo vytvorené vodné prvky (G4). V rámci preferencií bola odpoveď „rozšíriť“ vegetáciu v meste druhou najčastejšou pozitívnou možnosťou. Najvyššie hodnoty (55 %) dosiahla zeleň námestí a peších zón (A2), zeleň v parkoch sídlisk (B2) a izolačná zeleň v okolí výrobných a priemyselných areálov (D2). Celkovo prevládal veľmi pozitívny postoj respondentov k starostlivosti o prvky zelenej infraštruktúry, nakoľko najčastejšie volili odpovede zachovať, revitalizovať alebo rozšíriť zeleň. Podiely negatívnych odpovedí (zmenšiť alebo odstrániť) boli vo väčšine kategórií nízke.

5: Fotografie 1–4: Prvky zelenej infraštruktúry v hlavnom meste (Moyzeová Milena, 2025)

DISKUSIA A ZÁVER

Distribúcia dotazníkov online formou je veľmi vhodným spôsobom zberu dát v mestách s vysokým počtom obyvateľov. Nevýhodou je zabezpečiť vyváženosť vekovej, vzdelanostnej štruktúry respondentov rovnako ako aj zastúpenie respondentov vzhľadom na pohlavie. Vzhľadom k týmto skutočnostiam sme vo výsledných hodnoteniach prihliadali aj na preferencie odpovedí. Respondenti z prvkov zelenej infraštruktúry najviac vnímajú ochranu tradičných verejných a obytných prvkov zelene ako sú aleje, parky, zeleň pri domoch, zeleň zdravotníckych objektov, školských areálov, cintorínov, historických parkov, ale aj chránené stromy. Naopak, najväčšiu toleranciu k redukcii prejavili pri komerčných a špecifických prvkoch ku ktorým patria napríklad obchodné centrá, výbehy pre psov a záhradkárske kolónie. Výsledky výskumu jasne ukazujú, že obyvatelia Bratislavy chcú zeleň predovšetkým zachovávať, revitalizovať a v niektorých prípadoch najmä tam, kde slúži širokej verejnosti alebo má významné mikroklimatické a hydrologické funkcie aj rozširovať. Nielen sociológovia realizujú rôzne sociologické prieskumy v ktorých hodnotia postoje a názory respondentov na spoločenské a iné aktuálne témy. Sociologické prieskumy sú často používané aj v krajinnoekologickom výskume, v ktorom názory respondentov dopĺňajú krajinnoekologické hodnotenia a bývajú zahrnuté v krajinnoekologických propozíciách. Napriek tomu, že porovnanie odpovedí respondentov vzhľadom na osobnostné charakteristiky nevykazovalo výrazné rozdiely, získané znalosti postojov, skúseností a preferencií užívateľov sú veľmi dôležitými informáciami pre ďalšie výskumy ako aj pre prípravu projektov a realizačných prác.

Sociologický prieskum ktorý sme realizovali v hlavnom meste splnil svoj cieľ. Celkovo výsledky výskumu poukazujú na vyrovnanú mieru znalosti pojmu „zelená a modrá infraštruktúra“ a potvrdzujú hypotézu, že pojem delí respondentov takmer rovnomerne na skupinu, ktorá pojem poznala a skupinu, ktorá sa s ním stretla až počas vyplňovania dotazníka, s mierne vyššou informovanosťou u strednej generácie a ekonomicky aktívnych osôb. Nižšia znalosť u mladších vekových kategórií môže súvisieť s tým, že s odbornou terminológiou v bežnom živote neprichádzajú tak často do styku. Zatiaľ čo vyššia znalosť u vzdelanejších skupín respondentov môže poukazovať na vplyv vzdelania na ich environmentálne povedomie. Celkovo možno konštatovať, že hoci je povedomie o pojme „zelená infraštruktúra“ pomerne vysoké, je dôležité vytvoriť priestor na jeho popularizáciu medzi verejnosťou. Rovnako výsledky výskumu poukazujú na silné presvedčenie respondentov o pozitívnom vplyve zelenej a modrej infraštruktúry na riešenie environmentálnych problémov v meste. Respondenti starostlivosť o zelenú a modrú infraštruktúru vnímajú ako účinný nástroj pri riešení environmentálnych problémov. Takáto vysoká miera súhlasu bola zaznamenaná naprieč všetkými sociodemografickými skupinami a naznačuje, že význam zelenej infraštruktúry je široko akceptovaný bez ohľadu na vek, pohlavie, vzdelanie či vzťah k mestu. Výsledky výskumu potvrdili aj pomerne vysokú pripravenosť verejnosti podieľať sa na zlepšovaní mestskej zelene ako aj silný konsenzus verejnosti v prospech rozširovania zelenej infraštruktúry na úkor zastavanej plochy, a to naprieč takmer všetkými sociodemografickými skupinami. Celkovo možno výsledky interpretovať ako silnú podporu verejnosti pre opatrenia zamerané na rozvoj a starostlivosť o zelenú infraštruktúru v mestskom prostredí. Ako dôležitý aspekt výskumu treba zdôrazniť potrebu pokračovať v popularizovaní problematiky zelenej infraštruktúry medzi širokou verejnosťou. Aby sa táto téma stala bežnou súčasťou života obyvateľov nielen Bratislavy ale aj obyvateľov ostatných mestských a vidieckych sídiel na Slovensku. Dosiahnuté výsledky z dotazníkového prieskumu poskytujú veľmi konkrétny podklad pre mestské plánovanie a potvrdzujú, že verejnosť vníma zeleň ako dôležitú súčasť kvality života v Bratislave.

Podakovanie

Príspevok vznikol za finančnej podpory MŠVVaM SR a SAV ako výsledok riešenia projektu VEGA 2/0125/25 Záhradkárske osady ako prostriedok kolektívnej sociálno-ekologickej pamäte a alternatíva mestských rozvojových rámcov pomalého mesta „Slow city“.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- ČABOUN, V. 1992. Vplyv zelene na človeka. In: *Starostlivosť o mimo lesnú zeleň, zborník z kolokvia*. OÚ ŽP Zvolen, s. 55–60.
- ČECHOVÁ, H. a kol. 1999. *Územný generel zelene mesta Bratislavy*. Bratislava: Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, textová časť, 173 s.
- KRÁLIK, J. 1984. Zeleň v mestskom osídlení. In: *Zeleň v mestách, X. sympóziu o zeleni so zahradničnou účasťou*. Flóra Bratislava, ČSVTS Bratislava, s. 81–85.
- MOYZEOVÁ, M. a kol. 2022. *Krajinnoekologické aspekty zelenej infraštruktúry Slovenska*. Súbor máp 1 : 500 000. Vydavateľ: Ústav krajinnej ekológie SAV, v.v.i., Bratislava. Tlač: ESPRIT spol. s.r.o., Banská Štiavnica. 1. vydanie. ISBN 978-80-89325-33-7
- Lohr, V. a kol. 2004. How Urban Residents Rate Tree Benefits and Problems. *Journal of Arboriculture*. 30(1), 28–35.
- REHÁČKOVÁ, T. 2002. Funkčnosť mestskej vegetácie a možnosti jej hodnotenia na základe druhového zloženia dendroflóry. *Acta Envir. Univ. Comenianae (Bratislava)*. Suppl., 197–209.
- REHÁČKOVÁ, T., PAUDITŠOVÁ, E. 2006. *Vegetácia v urbánnom prostredí*. Bratislava: Vydavateľstvo: Cicero s.r.o. 132 s. ISBN 8-969614-1-1
- RÓZOVÁ, Z. 1995. Hodnotenie drevín v sídlach. *Životné prostredie*. 29(3), 154–157.
- PETRÍK, L. 1987. Ekologické zásady využitia zelene v tvorbe krajiny. *Životné prostredie*. 21(3), 119–121.
- SUPUKA, J. 2002. Regulatívy plošného zastúpenia vegetačných štruktúr v mestských sídlach. *Acta Envir. Univ. Comenianae (Bratislava)*. 13(1), 137–148.
- ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2025. *Štatistická ročenka hlavného mesta SR Bratislavy 2025*. Štatistický úrad SR, 259 s. ISBN 978-80-8121-998-6
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Bratislava: Národná rada Slovenskej republiky, 2002.